

BARAZIA PROFESIONALE NË PUNË

ÇFARË DUHET TË DIMË

Barazia Gjimore për Aksesin në Mundësi Ekonomike
Programi i Asistencës Teknike

BARAZIA NË PUNË

Trajtimi i barabartë midis grave dhe burrave në vendin e punës nënkupton parandalimin e formave të ndryshme të diskriminimit, çdo diferencim përsa i përket rekrutimit, shpërblimit dhe zhvillimit të karrierës, ofrimi i informacioni për pagat dhe zbatimin e masave për të parandaluar ngacmimet seksuale në vendin e punës.

Diskriminimi në punë është trajtim i ndryshëm i dy individëve të kualifikuar njësoj për shkak të faktorëve të racës, seksit, origjinës kombëtare apo lokale, paaftësive mendore dhe fizike, moshës dhe orientimit seksual, përkatësisë dhe besimit fetar.

Diskriminimi gjinor në vendin e punës ndodh kur: “një punonjës ose një punëkërkuar trajtohet ndryshe, ose nuk kualifikohet për shkak të gjinisë dhe/ ose të lidhjes së tij me një organizatë/ grup me specifika të shprehjes gjinore”.

FORMAT E DISKRIMINIMIT NË PUNË:

Organizata Botërore e Punës (ILO) e përkufizon ngacmimin seksual si një sjellje të bazuar në seks që është e padëshiruar dhe fyese për personin që e merr/ pëson atë. Si ndodh kjo:

- 1 Quid Pro Quo, kur përfitoni një punë, rritje e page, promovim, apo edhe vazhdim i punësimit dhe kjo kushtëzohet me pranimin e kërkesave për t'u angazhuar në 'favore' seksuale.
- 2 Një mjedisi armiqësor i punës në të cilin sjellja krijon kushte që janë frikësuese ose poshtëruese për individin. Sjelljet që kualifikohen si ngacmim seksual janë:
FIZIKE: Dhuna fizike, prekja, afërsia e panevojshme;
VERBALE: Komente dhe pyetje rreth pamjes, stilit të jetës, orientimit seksual, telefonata fyese.
JO-VERBALE: Fishkëllima, gjeste sugjестive seksuale, shfaqja/ ndarja e materialeve seksuale.
- 3 Diskriminim në pagë, do të thotë pagesë e ndryshme për punë të njëjtë ose punë me vlerë të barabartë mes punonjësve të gjinive të ndryshme.
- 4 Mohimi i një promovimi në detyrë, rritje page, ose kualifikimi, apo për shkak të shtatëzanisë ose memesisë bazuar në identitetin gjinor dhe orientimin seksual.

LEJA E LINDJES

Leja e lindjes është 365 ditë kalendarike, përfshirë periudhën minimale të detyrueshme të lejes prej 35 ditësh para lindjes dhe 63 ditë pas lindjes së fëmijës. Kur gruaja shtatzënë ka në barrë më shumë se një fëmijë, periudha e parë bëhet 60 ditë duke e bërë lejen e lindjes 390 ditë në total. Pas periudhës 63 ditore pas lindjes së fëmijës, gruaja vendos vetë nëse dëshiron të punojë apo të përfitojë nga sigurimet shoqërore.

Nëse punonjësja vendos me dëshirën e saj të kthehet në punë pas periudhës 63 ditore të paslindjes, për ushqyerjen e fëmijës ajo ka të drejtë që, deri sa fëmija të mbushë 1 vjeç, të zgjedhë përmes:

- një pushimi me pagesë prej 2 orësh brenda orarit normal të punës, ose

- orar i reduktuar i punës me 2 orë me të njëjtat përfitime pagash.

Punonjësi/ja ka të drejtë të kthehet në të njëjtin pozicion ose në një pozicion ekuivalent dhe të gëzojë të gjitha përfitimet në përfundim të lejes së lindjes.

Sipas Ligjit për Sigurimet Shoqërore, të drejtën për të përfutur lejen e lindjes pas periudhës 63 ditore pas lindjes së fëmijës e ka edhe babai ose prindi birësues mashkull, në rast se nëna nuk përmbush kërkesat e ligjit të sigurimeve shoqërore ose dëshiron të mos përfitojë nga kjo e drejtë.

Ligji që rregullon të ardhurat për lejen e lindjes në Shqipëri është Ligji për Sigurimet Shoqërore nr. 9377, i ndryshuar me ligjin nr. 104/2014.

NDALIMI I PUNËVE TË RËNDA OSE TË RREZIKSHME

Për gratë shtatzëna dhe nënat me fëmijë në gji ndalohet transportimi i ngarkesave që vënë në rrezik shëndetin e nënës dhe të fëmijës. Me Vendim të Këshillit të Ministrave përcaktohen punët e rënda ose të rrezikshme, që dëmtojnë shëndetin e gruas shtatzënë dhe nënës me fëmijë deri 1 vjeç, si dhe parashikohen rregulla të veçanta për kushtet e punës për gratë shtatzëna dhe ato me fëmijë në gji dhe ndalohet kryerja e punës natën, nëse ajo është e dëmshme për shëndetin e gruas dhe fëmijës (vërtetuar me raport mjekësor).

ÇFARË ËSHTË LEJA PRINDËRORE? KUSH E PËRFITON ATË ?

Punëmarrësi, i cili ka më shumë se një vit pune të pandërprerë tek i njëjti punëdhënës, ka të drejtë për një leje të papagueshme, jo më pak se 4 muaj, derisa fëmija që ka në ngarkim të arrijë moshën 6 vjeç.

E drejta për të kërkuar lejen prindërore është individuale për secilin prind dhe nuk është e transferueshme, me përjashtim të rasteve kur njëri prind vdes. Leja mund të jepet e ndarë, por jo më pak se një javë në vit. Kohëzgjatja përcaktohet me marrëveshje me shkrim midis punëdhënësit dhe punëmarrësit.

Në rastin e birësimit të fëmijës, leja prindërore jepet brenda 6 vjetëve, që nga dita e birësimit të fëmijës, por jo më vonë se kur fëmija mbush moshën 12 vjeç.

Për punëmarrësit është e nevojshme të konsiderojnë se në rast se duan të përfitojnë nga kjo leje duhet të respektojnë një afat njoftimi paraprak prej 2 javësh me shkrim. Vlen të përmendet se punëdhënësi rezervon të drejtën të shtyjë datën e fillimit të lejes prindërore për një periudhë prej 6 (gjashtë) muajsh duke njoftuar me shkrim punëmarrësin brenda dy javëve mbi arsyet e kësaj shtyrjeje.

PËRKUJDESJA PËR FËMIJËT NË NGARKIM

Në rast përkujdesjesh të domosdoshme për fëmijët në ngarkim, punëmarrësi përfiton pagën e tij, deri në 12 ditë mungesa në vit.

Punëmarrësi me fëmijë deri në tre vjeç, ka të drejtë për një pushim të paguar deri në 15 ditë, kur fëmija i tij është i sëmurë, vërtetuar me raport mjekësor. Ai ka të drejtë të mungojë për një periudhë shtesë jo më shumë se 30 ditë në vit pa pagesë.

Pushimi i jepet bashkëshortit që merret kujdeset efektivisht për fëmijën. Në rast të kundërt ai i jepet me radhë edhe nënës edhe babait.

NË RAST KONSTATIMI TË SHKELJES SË KËTYRE TË DREJTAVE MUND TË KONTAKTONI NË

Policia e Shtetit - 129

Linja e këshillimit për gra dhe vajza - 116117

Inspektorati Shtetëror i Punës dhe Shërbimeve Shoqërore

Ankesa online: www.inspektoriatipunes.gov.al

Telefon: +355042368466

Komisionieri për Mbrojtjen ndaj Diskriminimit

Ankesa online: <https://www.kmd.al>

Numri i Gjellbër pa pagesë: **08000606**

Avokati i Popullit

Ankesa online: <https://www.avokatipopullit.gov.al>

Numri i Gjellbër pa pagesë: **08001111**

Ministria e Drejtësisë :

Ndihma Juridike Falas

Numri i Gjellbër pa pagesë: **08001010**

Ankesa online: <https://juristionline.al/>

Email : dnjf@drejtesia.gov.al

www.expertisefrance.fr

www.afd.fr

